

*LILLA
PRINCIPPROGRAMMET*

IRSMH

BRUKARENS ERFARENHETER

Grunden för all vård, stöd och hjälp

RIKSFÖRBUNDET för Social och Mental Hälsa (RSMH) är ett religiöst och partipolitiskt obundet förbund med lokal-föreningar och distriktsorganisationer runt om i landet. Våra medlemmar består i huvudsak av människor som själva är eller har varit brukare av psykiatrisk vård och som har olika diagnoser och skilda problem och representerar en mångfald av personer med psykisk ohälsa. Vad som gör att vissa människor drabbas av psykisk ohälsa finns det många teorier om. Vår erfarenhet säger att psykisk ohälsa ofta föregåtts av svåra upplevelser och påfrestningar i livet. Vi anser därför att psykiatrin inte i första hand skall vara en medicinsk specialitet, utan en tvärvetenskaplig disciplin med social inriktning.

I VÅRA FÖRENINGAR bedriver vi intressepolitik, meningsfull sysselsättning, studieverksamhet, caféer och fritidsverksamhet. Ett viktigt syfte med vårt arbete är att ge röst åt våra medlemmars upplevelser och situation. Av det skälet vill vi betona vikten av självhjälp, egenmakt, vardagsmakt och återhämtning. Det absolut viktigaste är att alla insatser inom vårdområdet måste utgå från den enskildes behov, villkor och önskemål. Gör den det är chansen liten att återhämtningen från psykisk ohälsa misslyckas, menar vi. Återhämtning kan beskrivas som en

personlig och unik förändringsprocess av individens attityder, värderingar, känslor, livsmål och/eller roller. Det är ett sätt att leva ett tillfredsställande, hoppfullt och konstruktivt liv inom ramen för de begränsningar som ohälsan eller funktionsnedsättningen skapar.

LEV UPP TILL FN-KONVENTIONEN!

Sverige har skrivit på FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och som syftar till att främja, skydda och säkerställa gruppens rättigheter och grundläggande friheter liksom att bidra till respekten för människors värdighet. Men också att undanröja hinder som kan motverka den enskildes fulla och verkliga deltagande i samhället. Trots det pågår en påtaglig diskriminering och stigmatisering av personer med psykisk ohälsa. Det saknas ofta meningsfull sysselsättning för gruppen och tillgången till rehabilitering är nästan obefintlig, och det är få med långvarig psykisk ohälsa som kommer ut på arbetsmarknaden. Därtill har man sämre ekonomi och lägre levnadsstandard än befolkningen i övrigt, och sämre fysisk hälsa. En konkret följd av det sistnämnda är att människor med psykisk ohälsa lever kortare än genomsnittet. Könstrukturerorna i samhället gör att kvinnors problem underordnas mannens, vilket leder till en förstärkt

diskriminering av kvinnor eller ett dubbelt utanförskap. Ett annat område vi anser att Sverige inte lever upp till FN-konventionen på gäller den psykiatriska tvångsvården. Begreppet tvångsvård är i grunden dessutom en motsägelse eftersom tvång och vård inte går att förena. En framgångsrik vård bygger på samverkan, förtroende och överenskommelser mellan patient och vårdgivare. Tvång däremot är alltid ett övergrepp och en kränkning. Därför måste tvångsomhändertagande och tvångsbehandling skiljas åt. Om en person mot sin vilja måste låsas in betyder det inte att han eller hon också ska tvångsbehandlas. Öppenvårds-tvånget inom den psykiatriska tvångsvården (LPT-vård) som infördes tidigare bör avskaffas, anser vi, eftersom det ökat det totala antalet patienter som tvångsvårdas.

BÄTTRE SAMVERKAN

Psykisk ohälsa är fortfarande skambelagt. Utfrysning, trakasserier och våld mot dem med en psykisk funktionsnedsättning hör inte till ovanligheten. En viktig uppgift för RSMH är därför att motverka det genom att sprida saklig och informativ kunskap om psykisk ohälsa. Det behövs ett flexiblare regelverk vid rehabilitering/habilitering av personer med psykisk ohälsa, liksom en fungerande

samverkan mellan psykiatri, socialtjänst, Försäkringskassa och Arbetsförmedling, samt med brukar- och anhörigorganisationer. Sjukförsäkringsreglerna måste även anpassas till personer med psykisk ohälsa som gör det möjligt att gå från bidrag till ett lönearbete.

KOMMUNERNA MÅSTE OCKSÅ bli bättre på att ge människor stöd i vardagen och bygga ut alternativa boendeformer. Därtill behöver samhället utveckla förebyggande arbete för att förbättra den allmänna hälsan för personer med psykiska funktionsnedsättningar genom friskvård och förändrad livsstil. Viktigt är också att personalen har en god värdegrund att stå på i sitt arbete och en respektfull relation till dem man möter, liksom förstår betydelsen av att vårdtagaren måste ha inflytande över sitt liv. Det innebär att man utöver den professionella yrkeskunskapen måste ha bra kunskap i bemötande, återhämtning och hur man stödjer brukarens egenmaktsutveckling samt god kännedom om patient-, brukar- och anhörigorganisationernas arbete. Brukarorganisationernas ställning som en viktig aktör inom psykiatriområdet behöver förstärkas för att de ska ses som en självklar samarbetspartner i allt utvecklingsarbete.

FÖR MER INFORMATION WWW.RSMH.SE

RSMH

RIKSFÖRBUNDET FÖR SOCIAL OCH MENTAL HÄLSA